

ת"ד 3210/08/17 - מדינת ישראל נגד רוברט פורר

בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה

ת"ד 3210-08-17 מדינת ישראל נ' פורר

בפני מאשימה נגד נאשמים
כבוד השופטת מגי כהן
מדינת ישראל
רוברט פורר
החלטה

בפניי בקשה לפסיקת הוצאות ופיצויים בהתאם לסעיף 80 לחוק העונשין התשל"ז-1977.

ענייננו בתיק תאונת דרכים שאירעה ב-19/12/16 בשל אי ציות לאור אדום לפי תקנה 22(א) לתקנות התעבורה, נהיגה בקלות ראש עבירה לפי סעי' 62(2) לפקודת התעבורה והתנהגות הגורמת נזק לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה.

על פי עובדות כתב האישום, התאונה התרחשה עקב אי ציות לאור אדום שדלק ברמזור בכיוון נסיעת המבקש, כתוצאה מהתאונה נחבל נוסע הרכב המעורב, הנאשם והנוסעת ברכבו וכן, נגרם נזק לכלי הרכב.

המבקש הורשע לפני מותב זה ב-29/4/18, לאחר ניהול הוכחות.

בערעור שהוגש לבית משפט המחוזי, זוכה המבקש על ידי כב' השופט אברהם יעקב (ראה פסק דין מתאריך 24/10/18) מהנימוק כי התביעה לא הוכיחה שמערכת הרמזורים במקום הייתה תקינה, כפי שנטען בכתב האישום.

כמו כן, קבע בית המשפט המחוזי כי יש להשיב למבקש את הקנס אשר שילם, בסך של 1,500 ₪.

המבקש הגיש "בקשת הוצאות הגנה מכוח סעיף 80 לחוק העונשין".

ב"כ המבקש טען בבקשה כי המבקש זכאי להשבת הוצאות הגנתו ופיצוי ראוי בגין הנזקים אשר נגרמו לו כתוצאה מניהול ההליך לפני בית המשפט וכתוצאה מהגשת כתב האישום ע"י המשיבה.

בבקשה נטען כי נפל פגם מהותי בכתב האישום היורד לשורש האישום וכי גם אם כל חומר הראיות היה מוגש בהסכמה לא ניתן היה להרשיע את המבקש בדין כי המאשימה לא הוכיחה את הסעיף הראשון לכתב התביעה בדבר קיום מערכת רמזורים תקינה.

כמו כן, נטען בבקשה כי המאשימה פעלה בניגוד לנוהל "אכיפת אור אדום ברמזור" הקובע כי יש לאכוף עבירת אור אדום ברמזור רק כאשר שוטר נמצא בכיוון נסיעת הנאשם ואין לבצע אכיפה כאשר בכיוון נסיעת השוטר היה אור ירוק ומכאן, היה מניח שרכב שחצה את כיוון נסיעתו עבר באור אדום.

ב"כ המבקש עותר לתשלום הוצאות:

9,000 ₪ בגין פסילת רישיון נהיגה ל- 3 חודשים.

22,230 ₪ הוצאות בגין ניהול תיק בבית המשפט.

סך הכול, 31,230 ₪.

לבקשה צורפו, מסמך "אכיפת אור אדום ברמזור", חשבונית קבלה מספר 265 מיום 23/5/18 מעו"ד רונן מזרחי בגין "שכר טרחה הגשת ערעור תעבורה" בסך של 8,190 ₪ כולל מע"מ, חשבונית קבלה מספר 294 מיום 21/10/18 מעו"ד רונן מזרחי בגין "השלמת תשלום עבור ערעור" בסך של 8,190 ₪, קבלה מספר 3818 מיום 3/11/17, מעו"ד יצחק גמליאל (ג'ימי) על סך 4,680 ₪, קבלה נוספת מספר 3804 מיום 10/9/17 מעו"ד יצחק גמליאל (ג'ימי) על סך 1,170 ₪.

התביעה מתנגדת לבקשה.

התקיים דיון במעמד הצדדים וכל צד השמיע את טענותיו.

סעיף 80(א) חוק העונשין, תשל"ז-1977 קובע:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור".

תחילה, אציין כי בענייננו, המאשימה כלל לא עתרה לרכיב מאסר, בית משפט גם לא הטיל על המבקש מאסר. בנוסף, המבקש לא שהה במעצר בשום שלב משלבי ההליך בתיק זה, על כן, אין מדובר כאן בפיצויים מסוג זה.

בעניין חיוב המדינה בתשלום הוצאות הגנה שנגרמו למבקש, אפנה לפסיקה אשר סקרה בהרחבה את הנושא בהקשר להליכי תעבורה:

רע"פ 4121/09 "שגיא נ' מדינת ישראל" נקבע:

"מנוסח סעיף 80 לחוק העונשין עולות שתי עילות שבהתקיימן עשוי נאשם אשר זוכה בדין לזכות בפיצוי. העילה האחת, עניינה כי לא היה יסוד להאשמתו של הנאשם, ואילו השנייה עניינה בכך שהתקיימו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" (ראו ע"פ 5923/07 שתיאווי נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 6.4.2009) (להלן: פרשת שתיאווי)). אולם חשוב להדגיש כי "גם מי שחלף על פני אחת משתי משוכות אלה אינו זכאי לפיצוי

אוטומטי. לשון הסעיף קובעת כי בית המשפט 'רשאי (...) לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מאסרו או מעצרו" (פרשת שתיאווי, פסקה 8).

סעיף זה הוא אתר של איזון בין שיקולים נוגדים. מחד יש להביא בכלל חשבון הנזק שנגרם לנאשם בעקבות ההליך הפלילי שנכפה עליו (ראו בג"ץ 88/10 שוורץ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 15-16 לפסק הדין ([פורסם בנבו], 12.7.2010) (להלן: פרשת שוורץ); בג"צ 7357/95 ברקני פטה המפריס (ישראל) נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 769, 785 (1996); ע"פ 1767/94 חגי יוסף נ' מדינת ישראל, פד"י נג(1) 505, 517-518 (1999) (להלן: פרשת יוסף)). "עצם העמדתו של אדם לדין עלולה לשאת עימה פגיעה בזכויות היסוד של הפרט, ובכלל זה בכבוד האדם, בחופש העיסוק שלו, בפרטיותו, בשמו הטוב וכשהעמדה לדין כרוכה במעצר - גם בחירותו ... הליך פלילי מביא עמו פעמים רבות גם פגיעה בקניינו של הנאשם, באשר הוא כרוך ברגיל בעלויות כספיות ניכרות, בין אם על שום הצורך לממן את הוצאות ההגנה המשפטית, בין אם לאור פגיעה אפשרית ביכולת ההשתכרות של הנאשם, לאורך המשפט ולפעמים גם לאחריו" (פרשת שתיאווי, פסקה 9).

מאידך, יש להביא בכלל חשבון את האינטרס הציבורי המשמעותי באכיפת החוק. לציבור בכללותו יש אינטרס משמעותי כי גורמי אכיפת החוק יעשו את מלאכתם נאמנה ללא חשש, למען שמירתה של מדינת ישראל כמדינת חוק".

בבואי לבחון את שתי העילות המנויות בסעיף 80(א) לחוק העונשין לשם הטלת הוצאות לטובת המבקש, עולה התמונה הבאה:

העילה הראשונה - "לא היה יסוד להאשמה"

בע"פ 4466/98 "ראמי דבש נ' מ. י.", נו(3) 73 (2002), נקבע

"עד שנגיע לכלל מסקנה כי לא היה יסוד להאשמה, אין די בכך שניווכח כי נאשם זוכה במשפטו. זיכוי של נאשם הוא תנאי מוקדם והכרחי אך אין הוא תנאי מספיק. שומה עליו על בית-המשפט להוסיף ולבדוק את תשתית הראיות שהייתה עובר להגשת כתב-האישום לבית-המשפט, שרק כך יוכל להגיע לכלל מסקנה אם היה ואם לא היה יסוד להאשמתו של פלוני בדין פלילי".

בע"פ 1042/13 "עובדיה קקון נ' מ. י.", נקבע:

"על מנת להיכנס לקטגוריה של העילה הראשונה המצדיקה פיצוי והחזר הוצאות, יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר... מדובר איפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת..."

על בית המשפט לבחון באופן אובייקטיבי, את התנהלות התובע בעת שגמלה בליבו של התובע ההחלטה להגיש כתב

אישום, היה "סיכוי סביר להרשעה" והתשתית הראייתית שהייתה מונחת לפניו, בטרם הגשת כתב אישום. כך שלא די בכך שיקבע כי העילה הראשונה מתקיימת, צריכה להתקיים סיטואציה חריגה ביותר.

הראיות שהיו בידי התביעה:

- 1/ת - מראה את כיווני נסיעת הנאשם והמעורב. חיזוק לכך נמצא בשרטוט **1/נ** שהגיש הנאשם.
- 2/ת - מהווים ראייה על מערכת הרמזורים בצומת ובפרט שברמזורים הרלוונטיים בכיוון נסיעת המבקש והמעורב אין מופע ירוק משותף.
- 3/ת - תמונות נזקים של רכב הנאשם (4 תמונות) - **3/ת**
- 4/ת - תכנית רמזורים - **4/ת**
- 5/ת - הודעה תחת אזהרה של הנאשם במשטרה - **5/ת**.
- 6/ת - תעודות רפואיות של העד המעורב - **6/ת**.

עדויות של :

המעורב בתאונה (עת/2) העיד שכשהגיע לצומת המתין והתחיל את נסיעתו רק כשהאור ברמזור בכיוון נסיעתו התחלף לירוק.

עד נטרלי (עת/5) סטחי תמיר, העיד על האור הירוק שדלק ברמזור מופע מספר 18 בכיוון נסיעתו אשר על פי תכנית הרמזורים מעיד על כך שהנאשם חצה את הצומת באור אדום.

על סמך אלה הגיע עת/3 בוחן תאונות דרכים, למסקנה כי הנאשם נסע באור אדום.

די בראיות הנ"ל כדי להצביע על כך שלתביעה היה מספיק ראיות ליסוד אשמתו של הנאשם (המבקש כאן) ועל פעולת מערכת הרמזורים.

העובדה כי הנאשם זוכה בערכאת ערעור כי התביעה לא הוכיחה את תקינות מערכת הרמזורים לא פוגע בכך כי בעת בחינת חומר הראיות היה יסוד של "סיכוי סביר להרשעה".

בכל אופן כאמור, אין מדובר בהתנהגות רשלנית, בזדון או שלא בזירות ראוייה של התביעה בעת הגשת כתב אישום או שמדובר במקרה קיצוני.

על כן הנני קובעת כי לא מתקיים התנאי ש"לא היה יסוד להאשמה".

באשר לטענת ב"כ המבקש, כי המאשימה התרשלה, בכך שלא פעלה על פי נוהל "אכיפת אור אדום ברמזור". אין מדובר כאן באכיפה יזומה של המשטרה, אלא בתאונה שקרתה עקב אי ציות לאור אדום.

אף שוטר לא נכח לצורך אכיפה בעת קרות התאונה, כך שהנוהל איננו רלוונטי.

העילה השנייה - "נסיבות מצדיקות אחרות"

הפסיקה סקרה רבות את השיקולים, מדובר בעילה המקנה לבית המשפט שיקול דעת רחב.

ברע"פ 4121/09, "שגיא נ' מ. י" בית המשפט העליון קבע כי עילה זו:

"מתאפיינת בעמימות שנועדה להקנות לבית המשפט שיקול דעת רחב האם יש מקום להעניק פיצוי לנאשם שזוכה... ישנם שלושה סוגים של נסיבות: נסיבות שעניינן הליכי-המשפט בכללם; אופי זיכוי של הנאשם ונסיבותיו האישיות של הנאשם (נסיבות חיצוניות למשפט)".

נסיבות שעניינן הליכי משפט -

המדובר בתאונה שהתרחשה ב-19/12/16 המבקש לא היה במעצר, לא טען שנפסל מנהלית, בחקירתו לא טען לאי תקינות הרמזורים או לפגמים בחקירה, או שהתביעה נוהלה באופן שהכביד עליו ללא הצדקה וכתוצאה מכך נגרמו לו הוצאות יתרות, התארכות המשפט יתר על המידה וכו'.

אופי זיכוי של הנאשם -

המבקש זוכה במסגרת ערעורו בבית המשפט המחוזי, לאחר שנקבע כי התביעה לא הוכיחה שמערכת הרמזורים הייתה תקינה ביום התאונה. מדובר בזיכוי בשל אי הבאת ראייה מרשיעה, כפי שמצאה ערכאת הערעור, כך שאין מדובר בזיכוי בו נקבע פוזיטיבית כי הנאשם לא ביצע את המיוחס לו בכתב אישום.

נסיבותיו האישיות של הנאשם -

גם כאן לא מעלה המבקש כל טענה לגבי נסיבותיו האישיות. המבקש אף עותר לתשלום ₪ 9,000 הוצאות בגין פסילת רישיון נהיגתו לתקופה של 3 חודשים שריצה על פי גזר הדין שבוטל בערכאת הערעור.

המבקש לא הוכיח כי נגרם לו בשל הפסילה נזק קונקרטי, לא הציג לפני בית המשפט ראיה המגבה את טיעונו או סיבה מוצדקת כגון, אובדן פרנסה, נזקים ממונים או לא ממונים מכל סוג שהוא.

משלא הסביר המבקש בקשה זו, אינני רואה שיש בנסיבות אלו מקרה חריג המצדיק פיצוי.

לאור המפורט לעיל, סבורה אני כי אין הנאשם זכאי להוצאות מכוח העילה השנייה.

לסיכום -

לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים, החלטת בית המשפט המחוזי וכן, את העילות המנויות בסעיף 80(א) לחוק העונשין, באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

המזכירות תשלח העתק החלטתי לצדדים.

ניתנה היום, כ"ב אדר א' תשע"ט, 27 פברואר 2019, בהעדר הצדדים.

חתימה